

11.

Kronološki pregled speleoloških kampova

Lovel Kukuljan

Foto: Tina Valenčič

||| Grupna fotografija sudionika logora „Šverda '05“ | Foto: Sanja Antolič

Prva sustavna istraživanja Šverde započeli smo u ljeto 2005. godine organizacijom speleološkog logora „Šverda '05“. Kao baza je poslužila šumarska kuća Javor nedaleko državne granice. Uz kišno poslijepodne u petak 22. srpnja, najkišovitije područje u Hrvatskoj počastilo nas je s osam suhих dana te dopustilo nesmetano istraživanje tog „djevičanskog“ područja. Pronađeno je 28 jama, a istraženo 20. Najdublja istražena jama je Kame Hame, dubine -263 m, što ju svrstava uz bok najdubljim jamama u Hrvatskoj, a tada je bila i 5. jama po dubini u Primorsko-goranskoj županiji. Pronalazak ovako duboke jame odmah je potvrdilo da je Šverda speleološki vrlo zanimljivo i perspektivno područje. Kroz kamp je prošlo četrdeset

i troje ljudi iz devet speleoloških udruga od kojih je tri-deset i pet speleologa sudjelovalo na istraživanjima. Budući da su na Šverdi gostovali i speleolozi iz Banja Luke, kamp dobiva međunarodni karakter.

Dobri rezultati i pronalazak duboke jame ponukali su nas da nastavimo s istraživanjem Šverde u istom ritmu. 2006. godine organiziran je speleološki kamp „Šverda '06“. Sudjelovalo je četrdeset i troje speleologa iz sedam speleoloških organizacija, a istraženo je 30 od pronađenih 40 objekata. Iako se pronađeni objekti nisu isticali po dubini, pred kraj kampa pronađena je Jama na Kačju te istražena do -40 m. Snažna cirkulacija zraka iz suženja pred dnom nagovještavala

CRTICE IZ DNEVNIKA

2006.

2. Jama od 1500 kn*

Dado i Danko

Raspremili ulaz i čekićem odrezali ostatak užeta. U jami je ostalo 90 m Marlow 9 mm užeta, karabiner, pločica i kom Steinberg transportne.

*Radi se o jednoj od onih jama u kojima su istraživanja prekinuta zbog opasnosti od rušećeg snijega i leda. Ovdje je u igru uključen i nemali broj balvana koji se pridržavaju ledenim čepom koji se tali. Jama do današnjeg dana još nije ponovljena.

III Izlazak iz jame na Bukovoj gori 2006. godine
Foto: Petronije Tasić

je nastavak u dubinu. Iste godine nizom vikend akcija jama je istražena do -153 m, a istraživanja su nastavljena narednih godina. Zima 2005./2006. je bila duga i snježna što je za posljedicu imalo velike količine zastaloga snijega u jamama. Zbog toga je vrlo vjerojatno mnogo prolaza dublje u podzemlje ostalo skriveno ledom.

Sljedeće godine organiziran je međunarodni speleološki kamp „Šverda '07" na kojem su uz domaće sudjelovali speleolozi iz Moldavije i Slovenije. Iako ne odveć vični užetu i vertikali, Moldavci su usprkos neiskustvu obavljali odličan posao na terenu. Ponovljena je jama „Berinščekovo brezno" dubine -145 m, prvi put istražena 70-tih godina od strane slovenskih istraživača, nastavljeno je istraživanje u Jami na Kačju te je također pred sami kraj kampa pronađena vrlo perspektivna jama Treći svijet u kojoj je tom prilikom istražena do dubine -110 m. Vikend akcijama, jama je produbljena do -246 m dubine, no ni to nije bila konačna dubina već su se istraživanja nastavila narednih godina. Te godine istražena su sveukupno 23 objekta od pronađenih 24, a sudjelovalo je četrdeset i troje speleologa iz devet speleoloških organizacija.

2008. godine pozornost je prije svega bila usmjerena na nastavak istraživanja u poznatim dubokim jamama, Jami na Kačju i Trećem svijetu u kojima je tada

III Pogled sa Snježnika na Snežnik. Ekipa Moldavaca 2007. godine
Foto: Dalibor Reš

III Oprema dopremljena za kamp 2009. godine
Foto: Lovel Kukuljan

stajala velika količina opreme. U dvije vikend akcije u svibnju i srpnju, jamu Treći svijet se produbilo do konačne dubine od -310 m, čime je ta jama službeno postala najdubljom na Šverdi. U Jami na Kačju, neprolazno suženje na -153 m je i dalje zahtijevalo još mnogo rada i pomoći iz drugih klubova prije nego što je konačno probijeno iduće godine.

2009. godine organiziran je četvrti po redu speleološki kamp „Šverda 2009", čiji je cilj prije svega bio nastavak proširivanja u Jami na Kačju, istraživanje sporedne vertikale u Trećem svijetu te ponavljanje Jame u Praprotnoj dragi dubine -100 m, istraženoj od strane Zagrepčana 1987. godine. U Jami na Kačju nakon 3 godine rada konačno je postignut proboj uz pomoć članova SOŽ-a, no suženje je bilo prolazno jedino najmanjem speleologu u ekipi. U jami Treći svijet na dubini od oko -150 m istražen je odvojak te se stalo na neprolaznom suženju bez cirkulacije zraka zbog čega je jama raspregljena. U Jami u Praprotnoj dragi priječena je vertikala na -60 m dubine da bi se ušlo u okno velikih dimenzija, no kanal i vertikala koji su slijedili, ubrzo završavaju zatvoreni sedimentom. Istražena je jama „Krobeksov ambis" do dubine -92 m, no pri raspreganju jame uočen je stari fiks, a kasnije se ispostavilo da se radilo o jami „Co to maš" koju su istražili Moldavci 2007., ali samo do dubine -43 m jer su tu naišli na ledeni čep. Ovime smo potvrdili interesantnu

Speleološki kamp 2011. godine | Foto: Lovel Kukuljan

Zaduživanje opreme na kampu 2013. godine | Foto: Mladen Jekić

Šumarska kuća Brestice za vrijeme kampa 2012. godine | Foto: Dalibor Jirkal

pojavu da se i u periodu od samo dvije godine situacija s ledom u podzemlju može drastično promijeniti.

2010. godina je bila prijelomna što se tiče još nedovršenih istraživanja u Jami na Kačju. U dvije vikend akcije u srpnju i listopadu, suženje na -153 m dubine je prošireno toliko da i ostali speleolozi normalnih gabarita mogu proći. Jama je opremljena još oko 50 m u dubinu i zaključeno je da se sljedeće godine moramo obavezno vratiti i istražiti je do kraja. Na istim akcijama istraženo je još nekoliko novih manjih jama u Jelenjoj

dragi. U „Izgrebanoj jami“ na dubini -29 m primijećeni su tragovi grebanja na stijeni. Zaključeno je da je nesretna životinja upala u jamu, preživjela pad i ostala zarobljena u dubini.

Najveći rezultat speleološkog kampa „Šverda 2011“ bio je dostizanje dubine od -252 m u Jami na Kačju čime je ta jama postala treća po redu jama dublja od 250 m na ovom području. Na novom dnu jame ponovo smo naišli na suženje kojeg se planiralo proširiti u narednim kampovima. Istraženo je još 13 novih objekta-

||| Šumarska kuća Javor kao baza kampa 2015. godine
Foto: Lovel Kukuljan

||| Pred ulazom u jamu KV2 istraženoj na kampu 2016. godine
Foto: Lovel Kukuljan

ta, najviše na dosad neistraženom području Lepušje, između Kačja i Bukove gore. Ovdje je pronađen ulaz u jamu velikih dimenzija i procijenjene dubine oko 100 m nazvana Ambis. Najdublja istražena jama je „Jama za dvije zamke“ dubine -79 m. Članovi SOŽ-a prvi put zalaze na područje Kod vode i nazivaju ga „Malim Crnopcem“ zbog obilja jamskih ulaza i teško prohodnog terena. Na kampu su sudjelovala 23 speleologa iz četiri speleološke organizacije.

2012. godine u lipnju organiziran je šesti po redu speleološki kamp s rekordnim brojem sudionika, čak 46. U Jami na Kačju nakon probijanja suženja dosegli smo konačnih -264 m gdje se nalazi neprolazno suženje bez značajnije cirkulacije zraka. Odlučeno je da se jama nakon 6 godina uzastopnih istraživanja kom-

pletno raspredi. Istraženo je još 5 drugih jama od kojih se po svojoj ljepoti ističe jama „Lepuška ledenica – Ambis“ dubine -104 m pronađena godinu ranije. Na dnu jame se otvara dvorana čiji je pod gotovo u potpunosti prekriven debelim naslagama leda. Naredne godine se vraćamo u jamu s alpinističkom opremom za led te ju u potpunosti istražujemo.

Na kampu „Šverda 2013“ istraženo je 12 novih objekata među kojima 3 dublja od 100 m, Disko sarma -111 m, Jamasutra -115 m te Jama pod Smrekovcem -133 m. Također su nastavljena istraživanja u jami „Beli medžed“ pronađenoj 2011. gdje se širilo suženje na dnu, no iza suženja je kanal ubrzo stao u novom neprolaznom suženju. Sudjelovalo je 38 speleologa iz četiri speleološke organizacije.

CRTICE IZ DNEVNIKA

2011.

U 05:00 se vratila ekipa iz Kačja s bocom rakija, iscrpljenog izgleda al' puna entuzijazma za ići dalje. Kažu oni - umor je svladao entuzijazam, drugi pitaju - umor il' rakija? Došli su do -252 m i razmišljaju kako ići dalje - ako dođe do -414 m, Andrija se šiša!

Pošto je vladala velika nestašica pitkog alkohola (čitaj: pivo, vino, rakija), načio se i davno zaboravljeni Ballantines (bili smo fancy), svima je bio odvratan, ali neki ([cenzura]) su bili uporni: „...nakon prvog guta lakše klizi, ali još uvijek treba isprat' s vodom!”

||| Opremanje Velike vrtače Kod vode (VVKV) 2016. godine
| Foto: Lovel Kukuljan

||| Planiranje akcija na kampu 2017. godine | Foto: Maja Devčić

Osmi po redu speleološki kamp održan je u manjem opsegu 2015. godine. Na „Šverdi 2015“ istražena su tri objekta, a u dvije jame istraživanja su privedena kraju tek iduće godine. Sudjelovalo je 16 speleologa iz Hrvatske i Slovenije. Istraživanja su bila usmjerena na južni dio Šverde na područjima Kod vode i Dugarišće. Tako smo nakon dugog niza godina ponovo boravili u šumarskoj kući Javor umjesto sjevernije Brestice.

2016. godine u tradicionalnom lipanjskom terminu organiziran je novi speleološki kamp. 16 speleologa iz 3 speleološke organizacije istražuje veliki broj novopronađenih objekata Kod vode i na Dugarišću. Najduži istraženi objekt je jamski sustav KV2 – VVKV, dubine 70 m i ukupne duljine od 220 m. Radi se zapravo o velikoj i dubokoj vrtači koja se na više mjesta spaja s jamom KV2 dubokom 70 m. Potpuno istraživanje sustava zahtijevalo je opremanje iz čak tri različita smje-

ra. Najdublji istraženi objekt je jama Šoto tuča dubine 75 m i duljine 143 m. Na kampu se na istim lokalitetima pronalazi još nekoliko jamskih ulaza zbog čega su ovdje istraživanja nastavljena i naredne godine.

Nakon niza manjih i kraćih kampova speleološki kamp „Šverda 2017“ se po trajanju, logistici, broju sudionika i broju istraženih objekata vratio u zlatne dane istraživanja Šverde. U 11 dana trajanja krajem lipnja kroz kamp je prošlo 27 speleologa iz 8 speleoloških organizacija. Rezultati su vrlo slični onima iz 2006. – veliki broj istraženih objekata, ali manjih dubina. Ukupno je istražen 31 objekt, a najveći i najdublji među njima je jama WD-40 dubine 88 m. Istraživalo se i rekognosciralo na širem području Šverde – Smrekovcu, Grohotnici, Kod vode, Dugarišću, Bukovoj Gori, Kačju i Bresticama, a baza je i dalje bila kuća Javor.